

Filosofiske samtaler i konfirmationsforberedelsen

FUV, Himmelske Dage, 6. maj 2016

Ved Dorete Kallesøe & Lærke Groth

Filosofipatruljen,

VIA University College og

Folkekirkens uddannelses- og videnscenter

Dagsorden kl. 17.00-17.45

- Vores motivation for projektet gennem de seneste konfirmandundersøgelser
- Hvem er filosofipatruljen, vores historie og tilgang
- Beskrivelse af vores projekt
- Deltageraktivitet: På jagt efter saftige filosofiske spørgsmål

Konfirmandundersøgelser

- *”Som præst er det vigtigt at være opmærksom på at tilbyde et andet rum end det, skoledagen tilbyder. Unge vil gerne lære noget, men de har i høj grad behov for at lære noget, som de ikke nødvendigvis lærer andre steder: At reflektere over egen livssituation og egne valg. Det er vigtigt for en 13-årig både at reflektere over, hvorfor det kan opleves som det vigtigste i verden at få 12, og hvad det indebærer, at man er skabt og derfor ikke behøver at skabe sig selv. Hvordan kan konfirmandstuen blive et refleksionsrum, hvor man kan blive til som menneske og fordybe sig i livets eksistentielle og religiøse spørgsmål?”*

Juul & Munksgaard (2015): *Millenium-konfirmander - spændt ud mellem nutidskrav og fremtidsforventninger*, s. 20.

Konfirmandundersøgelser

- *”Underviseren må spille sig selv mere på banen, dels at underviseren gennem sin ”ledelsesstil” formår at etablere trygge ”samtalerum” og medvirke til at facilitere såvel kollektive som individuelle udviklingsprocesser. I praksis medfører det, at underviseren i langt højere grad er nødsaget af, at have selvforståelse som ”medvandrer” snarere end teologisk ”ekspert”, samt må lære at anvende de såvel generelt pædagogiske, samt specifikt didaktiske redskaber, der gør det muligt at etablere konstruktive læringsrum.”*

Østergaard, Søren & Munksgaard, Suzette. S (2008) *”Mere en blot forberedelsen til en fest?”*

Anbefalinger

- Skabe refleksionsrum
- Arbejde med eksistentielle og religiøse spørgsmål, ikke svar
- Facilitere de unges egen udvikling, ikke være ekspert
- Tage emner op med relevans for de unges liv
- Dette kan **”Filosofi med børn” – ”P4C”**

Filosofi med børn og unge "P4C"

- Metode til at hjælpe børn og unge med at reflektere og tale sammen om livets store spørgsmål i skolen
- Oprindelse hos M. Lipman i USA i 70'erne
- Udbredt England, Tyskland, øvrige Europa og resten af verden – forskellige metoder
- Kom til Danmark i 80'erne, men har aldrig vundet stor udbredelse

Forskning i Danmark

- Henrik V. Jørgensen: PhD. 2010: *Filosofi med børn: teoretisk grundlag og religionsdidaktisk potentiale:*
- Den filosofiske samtale adskiller sig ikke principielt fra den teologiske – ingen kan gøre krav på den endelige sandhed
- Tilgang gennem filosofiske spørgsmål kan berige kristendomsundervisnings svar
- Nu håber vi på, at vi gennem vores projekt kan vise, at det også gælder i praksis

Filosofipatruljen – hvem er vi?

- www.filosofipatruljen.dk
- Læreruddannelsen VIA UC
- SAPERE har vi indgået partnerskab med
 - ("Society for the Advancement of Philosophical Enquiry and Reflexion in Education")
- SAPERE uddanner ca. 2500 lærere om året i England i en enkel "P4C" samtalemudel med fokus på elevernes spørgsmål, samtale og sam-refleksion.
- Alle kan lære modellen!

De 4 ”tænke-kompetencer”

- De 4 K’er, som udvikles gennem P4C:
- **Kritisk tænkning:** spørge, begrunde, argumentere, analysere, selvkorrigere
- **Kreativ tænkning:** undre sig og finde på alternative ideer, eksempler osv.
- **Kerende tænkning:** lytte engageret, udvikle holdninger, empati og respekt for andres holdninger
- **Kollaborativ tænkning:** bygge på hinandens ideer i et ”undersøgende fællesskab”, fra eksempler til generelle ideer
- (eksempel: Lignelsen om den fortabte søn)

Præsten som facilitator

- Præsten kan facilitere konfirmandernes samtale ved at stille følgende spørgsmål
- **Kritiske:** Hvorfor? Er I enige? Mener du det samme som..? Hvad betyder...? Er det det samme eller noget forskelligt? (Hvad skal der til for...? (Kriterier) Kan nogen give et modeksempel?
- **Kreative:** Hvad nu hvis...? Giv et eksempel?

Præsten som facilitator

- **Kerende:** Kan nogen gentage, hvad x sagde? Hvad ville en, der mente det modsatte af dig mene? Kan I give argumenter både for og imod?
- **Kollaborative:** Hvad er fælles for alle eksemplerne? Hvad mener I om det, som x sagde? Hvem kan hjælpe x med at udtrykke hvad han mener?

Fordele ved filosofi i konfirmandstuen

- Man bliver udfordret i sine holdninger, men i et trygt rum (kritisk)
- Der er højt til loftet og man tænker nyt (kreativ)
- De unge taler om emner, der kommer dem ved (kerende)
- De unge bliver respekteret for deres holdninger og lærer at sætte sig ind i andres (kerende)
- De unge hjælper hinanden i deres eksistentielle refleksion (kollaborativ)

Projektets tidsplan

- 1/5: Før-spørgeskemaundersøgelse af 2016-konfirmander (oplevelse af relevans)
- 1/6: Workshop for tilmeldte præster i de to udvalgte provstier (Aarhus N og Lemvig)
- 1/6: Valg af 3-4 præster i hvert provsti til deltagelse i forskningsprojekt
- 1/9: Før-spørgeskemaundersøgelse af 2017-konfirmander (forventninger)

Projektets tidsplan

- 1/9: Planlægning af filosofiske konfirmandforløb med hjælp fra Filosofipatruljen
- 1/10: Første supervision af præsterne (video)
- 1/11: 2. workshop i "P4C"
- 1/3: Anden supervision af præsterne (video)
- 1/5: Efter-spørgeskemaundersøgelse af konfirmander og interview med præsterne

Projektets tidsplan

- 1/7: Dataopsamling og konklusioner
- 1/10: Udarbejdelse af rapport og materialesamling/håndbog

På jagt efter filosofiske spørgsmål

- Aktivitet
- Lær et saftigt, filosofisk spørgsmål at kende

Spørgsmålskvadranten

Specifikke spørgsmål/om textens verden

Lukkede spørgsmål Bliv enige Eet svar	1. "Gå hen og se efter" "Kig i teksten" (forståelse)	2. "Brug din fantasi" (spekulation) Forestil dig, hvad der skete	Åbne spørgsmål Diskutér Flere svar
	3. "Spørg en ekspert" (generel viden)	4. "Tænk og tal sammen" (filosofisk samtale)	

Generelle spørgsmål/om vores verden
(fremprovokeret af teksten, men går videre)

Tak for i dag!

Tænkning	Kompetencer	Mål	Facilitator-greb
Kritisk	spørge, begrunde, argumentere, analysere, selvkorrigere	Refleksion, argumentation og selvkorrektion	Spørge Hvorfor? Er I enige? Mener I det samme som..? Hvad betyder...? Er det det samme eller noget forskelligt? (Hvad skal der til for...? (Kriterier) Kan nogen give et modeksempel?
Kreativ	undre sig og finde på alternative ideer, eksempler osv.	Nysgerrighed, skabe nye ideer og løsninger	Hvad nu hvis...? Giv et eksempel?
Kerende	lytte engageret, udvikle empati og respekt	Udvikle empati og tolerance, erkende at nogle spørgsmål har mere end et svar og at forskellige mennesker har forskellige svar	Kan nogen gentage, hvad x sagde? Hvad ville en, der mente det modsatte af dig mene? Kan I give argumenter både for og imod?
Kollaborativ	bygge på hinandens ideer i et "undersøgende fællesskab", fra eksempler til generelle ideer	Almengøre egne erfaringer. Udvikle kompetencer i at lytte og tale og samarbejde	Hvad er fælles for alle eksemplerne? Hvad mener I om det, som x sagde? Hvem kan hjælpe x med at udtrykke hvad han mener?

”Vaniljemodellen” for P4C

1. Opvarmningsøvelser
2. Filosofisk stimulus
3. Tænketid: find hver især på hvad der undrer jer ved stimuliet? Hvad kommer I til at tænke på? Spørgsmål?
4. Find i grupper/2 og 2 på et spørgsmål til billederne og skriv det på et a4 ark
5. Stem/bliv enige om, hvilket spørgsmål, der skal tales om
6. Lad gruppen, hvis spørgsmål blev trukket, fortælle om, hvorfor de stiller netop det spørgsmål
7. Samtale (der bruges en bold/sten, og den sidste taler vælger den næste. Man rækker hånden ud med håndfladen opad, hvis man vil sige noget, NÅR den anden har talt færdigt!)

”Vaniljemodellen”

Regler/idealer for samtalen (lidt ad gangen):

- Kig på den, der taler
 - Udtryk jer klart og kort
 - Byg på den sidste taler (I må gerne indlede med at sige, om I er enige/uenige med vedkommende)
 - Begrund jeres udsagn og spørg efter begrundelser (hvorfor?)
8. ”Sidste ord” (alle skal have mulighed for et sidste ord – runde)
 9. Læreren samler op (eller en deltager)
 10. Evaluering